

RUKAJÄRVEN VETERAANI KALLE SUTINEN NUKKUI POIS

Sotaveteraani, Rukajärven suunnan taistelija Kalle Sutinen Sonkajärveltä nukkui pois pääsiäislauantaina 15.4.2017 aamuyöllä Koirakoskella hoitokoti Rebekassa läheistensä keskellä. Hän oli kuollessaan 93 vuotias.

Kalle syntyi Mynninmäen kylässä Sonkajärven ja Rautavaaran rajamailla pienviljelijän perheeseen. Perheeseen syntyi neljä poikaa ja kolme tytärtä. Leipä saatiin maata viljelemällä, pitämällä muutamaa lehmää ja talvella käytiin metsätöissä. Kalle kävi päivät kansakoulua kotiseudullaan ja vapaa-ajat piti olla isän apuna kotitöissä. Vuonna 1939 hän pääsi töihin Hackmanille mittamiehen avuksi mittaamaan ja leimaamaan metsää.

Kalle Sutinen on sitä ikäluokkaa, jonka velvollisuutena oli osallistua Isänmaan puolustamiseen ase kädessä. Jatkosodan aikana Tammikuussa 1942 hänet komennettiin varusmiespalvelukseen Raaheen, Jalkaväen koulutuskeskus 15:een ja sen 10. Komppaniaan. Siellä hänelle annettiin jalkaväkikoulutus ja hän kävi myös aliupseerikoulun. Syyskuun lopussa hänet komennettiin Henkilötäydennyskeskus 9:ään Raaheen ja edelleen kenraali Raappanan joukkoihin Rukajärvelle 14. Divisioonan Jalkaväkirykmentti 10:een ja sen ensimmäiseen pataljoonaan (I/ JR 10/14.D). Divisioona oli ylittänyt rajan heinäkuun alussa Kuhmossa ja Nurmijärvellä sekä hyökännyt syväälle itään Rukajärven itäpuolelle ja ryhmittynyt sinne puolustukseen. Se oli suoraan marsalkka Mannerheimin alainen yhtymä. Divisioona oli erikoistunut korpisotaan. Kallen mennessä rintamalle, siellä käytiin asemasotaa. Oli paikallisia kahnauksia, tehtiin tuhoamisretkiä ja etsittiin partisaaneja. Rykmentin kokoonpanon muuttuessa marraskuussa, Kalle siirrettiin rykmentin Jääkärikomppaniaan. Yksikön tehtävänä oli tiedustella vihollisen selustassa. Kalle kertoo, että oli kolme tapaa tiedustella; salaisella retkellä hankittiin vain tiedustelutietoa esimerkiksi tarkkailemalla liikennettä, väkivaltaisella retkellä piti hankkia vanki ja tuhoamisretkellä räjäytettiin siltoja ja tuhottiin kohteita.

Tiedustelijaksi valittiin vapaaehtoisia, joiden sotilaskunto testattiin tarkasti ennen valintaa. Joukkoon otettiin vain miehiä, joilla oli hyvä kunto, lujat hermot ja heidän piti osata elää pitkiäkin aikoja erämaassa kaukana omista linjoista ja huollosta. Tarkkailua jatkettiin jokaisen partiot tehtävän aikana. Jos löytyi miehestä jokin piirre, joka olisi voinut vaarantaa koko joukon, partiomies vapautettiin välittömästi.

Kallen partioretket ulottuivat aina lähelle Murmanskin rataa Onihmajoelle ja Lehtoon partisaanien liikkeitä seuraamaan Joskus käytiin radan takanakin Valkean meren rannoilla saakka. Mieleenpainuvien retki oli Jeljärvelle maaliskuussa 1943. Osastoa johti iisalmelainen majuri Jukka Puustinen. Tehtävänä oli tuhota suuri vihollisen huoltotukikohta. Se onnistui hyvin mutta paluumarssilla osa joukosta joutui vihollisen tuliylläkköön ja joukko hajosi. Se pakeni syvässä lumessa pitkin korpea länteen haavoittuneita vetäen ja onnistui nipin napin selviämään Ontajärven jäälle vihollisen tulittaessa heitä konekivääreillä ja kranaatinheittimillä. Kallen ja koko Jääkärikomppanian tehtävänä oli varmistaa viimeisenä, että vihollinen ei tule päälle. Jäälle saavuttiin yhtä aikaa vihollisen kanssa. Vain kylmät hermot, hyvä kunto ja konepistooli pelastivat miehet. No, oli varmaan tuuriakin koska vihollisen luoti teki reiän reppuun.

Kalle selvisi lukuisista partiomatkoistaan naarmuitta. Moni hyvä kaveri meni viereltä. Liekö Luojan varjelusta ollut silloinkin, kun Kallen umpilisäke oli puhjeta, ja lääkäri antoi hänelle Tiiksan kenttäsairaalassa liikaa eetteriä häntä nukuttaessaan. Uni oli niin syvää, että Kallea oltiin jo siirtämässä kaatuneiden joukkoon. Onneksi joku keksi vielä kerran läpsäyttää häntä kasvoihin, jolloin huomattiin pieniä elon merkkejä ja mies selvisi takaisin elävien joukkoon.

Kalle teki elämäntyönsä viljelemällä maata Vänninmäessä. Hän toimi myös kuorma-autoilijana yli kymmenen vuotta. Hän ei peitellyt veteraanitaustaansa niinäkään vuosina, jolloin oltiin sitä mieltä, että veteraanit olivat syyllisiä sotaan. Hän kuului aina veteraanijärjestöihin, istui niiden johtoelimissä ja osallistui niiden kokoontumisiin. Kalle sanoikin aina huumorilla höystettynä, että hänellä on ollut elämänsä varrella työkaluinaan kynä, kuokka tai konepistooli- tarpeen mukaan. Kalle Sutinen oli aina ylpeä taustastaan.

Kalle liikkui koko ikänsä. Mieluisimpia lajeja olivat hiihto, hirvenhiihto ja pyöräily. Hänen harjoitusmääränsä olivat huikeita. Hän kertoi, että ensimmäisen kerran meni rikki 2000 kilometriä kaudessa hiihtämällä jo kansakoulussa! 80- vuotiaanakin hän kertoi vielä hiihtäneensä lähes 1000 km talven aikana!

Kalle on perustaja- ja kunniajäsen yhdistyksessä, joka perustettiin siirtämään Rukajärven veteraanien perintöä nuoremmalle sukupolvelle. 14.Divisioonan perinneyhdistyksen Nuoriso- ja perinnepäivillä ja kokouksissa Kalle oli aina läsnä. Hän oli suosittu esiintyjä veteraanipaneeleissa, joissa yleisö voi kysyä hänen kokemuksiaan. Kalle oli sanavalmis ja sujuva esiintyjä. Hän ei suinkaan halunnut olla vain esillä, vaan hän halusi välittää sodan kokemuksia nuoremmille, koska hänen mielestään historiaa ei saa unohtaa.

Kalle Sutinen oli minulle opettaja monessa asiassa. Oli kunnia saada tuntea hänenlaisensa patriootti.

Kunniakansalaisen muistoa kunnioittaen ja kunniaa tehden.

Timo Karppinen

Kirjoittaja on Kallen ystävä ja 14.Divisioonan perinneyhdistyksen sihteeri